

FELSEFE DÜNYASI

2015/YAZ/ SUMMER Sayı/Issue: 61

FELSEFE / DÜŞÜNCE DERGİSİ

Yerel, Süreli ve Hakemli Bir Dergidir.

ISSN 1301-0875

Sahibi/Publisher

Türk Felsefe Derneği Adına
Başkan Prof. Dr. Ahmet İNAM

Yazı İşleri Müdürü/Editorial Manager

Prof. Dr. Murtaza KORLAELÇİ

Yazı Kurulu/Editorial Board

Prof. Dr. Ahmet İNAM (ODTÜ)

Prof. Dr. Murtaza KORLAELÇİ (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. İsmail KÖZ (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Celal TÜRER (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. M. Kazım ARICAN (Yıldırım Beyazıt Ün.)

Doç. Dr. Levent BAYRAKTAR (Yıldırım Beyazıt Ün.)

Dr. M. Enes KALA (Yıldırım Beyazıt Ün.)

Felsefe Dünyası yılda iki sayı olmak üzere Temmuz ve Aralık aylarında yayımlanır. 2004 yılından itibaren Philosopher's Index ve Tubitak/Ulakbim tarafından dizinlenmektedir.

Felsefe Dünyası is a refereed journal and is published biannually. It is indexed by Philosopher's Index and Tubitak/Ulakbim since 2004.

Adres/Adress

Necatibey Caddesi No: 8/122

Kızılay - Çankaya / ANKARA

PK 21 Yenışehir/Ankara • Tel & Fax: 0 312 231 54 40

www.tufed.org.tr

Fiyatı / Price: 35 ₺ (KDV Dahil)

Banka Hesap No / Account No:

Vakıf Bank Kızılay Şubesi

IBAN : TR82 0001 5001 5800 7288 3364 51

Dizgi ve Baskı / Design and Printed by.

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret
İşletmesi

Alinteri Bulvarı 1256 Sokak No: 11

Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 354 91 31 (Pbx) Fax: 0 312 354 91 32

Basım Tarihi : Temmuz 2015, 750 Adet

Soyut Gönderme Problemi

Ahmet EYİM*

Soyut gönderme problemi (*problem of abstract reference*), tümeller probleminin beraberinde getirdiği sorunlardandır ve soyut tekil terimlerin gönderimini nasıl anladığımızla ilişkin bir problemdir. Bu çalışma soyut gönderme problemini açıklamayı, tartışmayı ve tümeller problemini çözmeyi amaçlayan görüşlerin bu problemi nasıl ele aldıklarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu problemi ele almak için adım adım “soyut tekil terim” kavramı ve tümeller problemine kısaca değinilecek ve problemin doğası tartışılacaktır.

Soyut tekil terim kavramı ne anlam ifade eder? Soyut tekil terim ve soyut gönderme problemi arasındaki ilişki nedir? “Kırmızı” ve “kare” gibi soyut tekil terimler, önermelerde yer alır ve *nesnelere işaret ediyor* gibi görünürler. Tümeller problemini ele alan görüşler arasında soyut tekil terimlere ilişkin bir görüş ayrılığı vardır. Bu nedenle, soyut gönderme problemini ele alan herhangi bir görüş, “Gerçekte soyut tekil terimler nelele gönderimde bulunur”, “Soyut tekil terimler tümellere mi tikel nesnelere mi işaret etmektedir?” vb. soruları açıklamak zorundadır. Tümeller problemini ele alan görüşlerin hangisinin tümeller problemine getirdiği çözümün başarılı olduğuna karar verebilmek için, hangi görüşün soyut gönderme problemini tutarlı bir biçimde ele aldığına ve çözüm önerbildiğine bakılmalıdır.

Tümeller problemi nedir? Bu problemin beraberinde getirdiği diğer problemler nelerdir? Bilindiği gibi tümeller problemi, felsefe tarihinin en kadim tartışmalarından biridir ve tek bir problemi değil; problemler ağını ifade eder. Diğer bir ifadeyle, tümeller problemi birbirleriyle ilintili olan yük-

* Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü, Yard. Doç. Dr.

Bu çalışmada “A Reconsideration of the Problem of Universals: A Contemporary Perspective (Tümeller Probleminin Değerlendirilmesi: Çağdaş Bir Bakışaçısı, ODTÜ, Ankara, Tez Danışmanı: Prof. Dr. David Grünberg) adlı yayınlanmamış doktora tezinden yararlanılmıştır.

leme-olgusu (*the phenomena of predication*) ve soyut gönderme problemlerini beraberinde getirir. Tümelemler problemi, hem *zihin* ile *gerçeklik* hem de *sözcükler* ile *gerçeklik* arasındaki ilişkinin ne olduğu soruları ile ilgilidir. Bu problem özellik ve bağıntıların ontolojik durumlarından, başka bir ifadeyle, özellik ve bağıntıların varlığı ve doğasından ortaya çıkmaktadır. Tümelemler problemi iki farklı nesnenin aynı özelliklere nasıl sahip olabildiği veya bir özelliğin nasıl iki farklı nesnenin parçası olabildiği problemi olarak tanımlanabilir.

Özelliklerin ontolojik durumlarını açıklamak için *nitelik-uyuşması* (*attribute agreement*) ve örnekleme (*exemplification*) kavramlarını açıklayan yeterli bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. Nitelik-uyuşması, çeşitli nesnelere (tikellerin) tamamen aynı veya benzer özelliklere sahip olmasını ifade eder. Özelliklerle ilgili tartışma *ontolojik yükleme*, *dilsel yükleme* ve *soyut gönderme* ile ilgili bazı önemli problemleri beraberinde getirmektedir.¹

Ontolojik yükleme problemi, özellik-sahibi-olma (*property- possession*) olgusuyla ilişkilidir. Şu iki cümleyi ele alalım:

- (1) Bu domates *kırmızıdır*.
- (2) Bu domates bir *sebzedir*.

Bu cümlelerin her ikisi de özne-yüklem cümleleridir ve yüklemlerinin özelliklere işaret ettiğini kabul edebiliriz. O zaman (1) ve (2) sırasıyla,

- (1.a) Bu domates *kırmızı olma* özelliğine sahiptir,
- (2.a) Bu domates bir *sebze olma* özelliğine sahiptir,

biçiminde yeniden yazılabilir. “*Kırmızı olma* özelliği” ve “*bir sebze olma* özelliği” yerine, sırasıyla “*kırmızı olma*” ve “*bir sebze olma*” ifadeleri kullanılabilir. O halde, sırasıyla (1.a) ve (2.a)

- (1.b) *Kırmızı olma*, bu domatese yüklenebilir,
- (2.b) *Bir sebze olma*, bu domatese yüklenebilir,

biçiminde yeniden düzenlenebilir. Bu durumda, hem (1.b) hem de (2.b) özne (bu domates) ve yüklem (*kırmızı olma* ve *bir sebze olma*) arasındaki yükleme ilişkisini açık seçik belirtmektedir. Tümelemler problemini

¹ Summerford, J. D., *Reconfiguring the Problem of Universals*, Ph.D. Dissertation in the Ohio State University, 1997, s. 4.

ele alan görüşler açısından değerlendirildiğinde bu analizin kabul edilebilir olduğu açıktır.

Adcılık, Trop Kuramı ve Gerçekçilik tümeller problemini ele alan üç önemli yaklaşımdır. Sırasıyla bu görüşlerin temel özelliklerine yer vermek uygun olacaktır.

Genel olarak “Adcılık” kavramının, tümellerin varlığını reddeden metafiziksel tavrı ifade ettiği söylenebilir. Adcılık, temel olarak var olan her şeyin tikel olduğunu (veya sadece tikellerin var olduğunu) ve tikellerin belirli bir zamanda sadece bir yerde bulunabileceğini ileri sürmekte ve tek-kategorili bir ontoloji önermektedir. Sayıca farklı olan tikellerin bir ve aynı tümeli örnekleme mükün olmadığını savunmaktadır. Kısacası, Adcılık çoklu-örneklenebilen varlıkları reddetmekte ve sadece somut tikellerin hem yükleme-olgusunu hem de soyut gönderme problemini anlamakta ve çözmekte (açıklamakta) yeterli olacağını ileri sürmektedir.

Adcılık, genel olarak “Yüklem Adcılığı”, “Kavram Adcılığı”, “Küme Adcılığı” ve “Benzerlik Adcılığı” gibi alt türlere ayrılabilir. Bu ayırım da etkili olan, “ a, F dir” önermesinin analizini yaparken a - nesnesi ile F - özelliği arasındaki ilişkiyi açıklamakta kullandıkları temel kavramlar ve nesnelere etkili olmaktadır. Yüklem Adcılığı’na göre “ a, F dir” veya “ a, F özelliğini taşır” ifadeleri, a nesnesinin F - yüklemine altında toplanabilmesini veya F - yüklemine a nesnesine uygulanabilmesini ifade eder. Kavram Adcılığı, “ a, F dir.” ifadesini “ a, F kavramının altında toplanır” veya “ F kavramı a nesnesine uygulanır” şeklinde analiz eder. Küme Adcılığı ise, “ a, F dir” ifadesini “ a ’nın F ’ler kümesinin elemanı olması” ile analiz eder. Kısacası Küme Adcılığı özellik-sahibi olma olgusunu bir kümenin elemanı olma olgusuna indirgemektedir. Benzerlik (Benzeşme) Adcılığı, özellik sahibi olma olgusunu bir nesne ile F -özelliğini belirleyen ve F -örneği denilen bir nesne arasındaki benzerlik bağıntısının olması biçiminde tanımlar. Bir nesne belirli bir özelliğe ancak ve ancak o özelliğin örneğine benziyorsa sahiptir.²

2 Armstrong, D. M., *Nominalism and Realism: Universals and Scientific Realism*, Vol. I, New York, Cambridge University Press, 1978, ss. 13- 15.

Armstrong genel olarak Adcılık'ın ontolojik yükleme problemini açıklarken nesne ve bağıntı kısır döngülerini (her ikisini veya en az birini) içerdiğini ve bu nedenle tümeller problemini çözmekte yetersiz olduğunu iddia etmektedir.³ Bu çalışmada tümeller problemini ele alan görüşler, soyut gönderme problemini ele alış ve onunla baş edip edemedikleri yönünden inceleneceğinden kısır döngü problemlerine yer verilmeyecektir.

Trop Kuramı özelliklerin (ve bağıntıların) ve bunlara sahip olan nesnelere tikel olduğunu kabul eden görüş olarak tanımlanabilir.⁴ Trop Kuramı, Klasik Trop Kuramı ve Nesne- Trop Kuramı olarak iki alt yaklaşım altında toplanabilir. Klasik Trop Görüşü tropları tek ontolojik kategori olarak kabul etmektedir. G. F. Stout, D. C. Williams ve K. Campbell gibi filozoflar tarafından savunulan Klasik Trop Kuramı'na göre troplar (tikel özellikler) tek ontolojik kategoridir ve dünyanın ana öğeleridir.⁵ Klasik Trop Kuramı'nın değinilmesi gereken dört temel tezi vardır: Birincisi, özellik ve bağıntılar aynı anda farklı yerlerde bulunamayan gerçek tikel varlıklardır. İkincisi, özellik ve bağıntılar evrenin (dünyanın) temel öğeleridir. Üçüncüsü, tümel denilen şeyler, birbirine benzeyen tikel özellikler kümesinden başka bir şey değildir. Tümeller, nesnelere arasındaki benzerlik problemi ve çoklukta birlik problemine çözüm olarak önerilmektedir. “*a*, *F*’dir” diyebilmek için *F*- tümelinin var olduğunu iddia etmek Campbell’a göre gereksizdir. Sonuncusu ise, somut nesnelere tikel özellikler demetinden başka bir şey değildir.⁶ Adcılık için yapıldığı gibi, Klasik Trop Görüşü’ne de nesne ve bağıntı kısır döngülerini içerdiği yönünde eleştiriler yöneltilmektedir.⁷

C. B. Martin ve M. C. LaBossiere, iki kategorili bir ontoloji olarak Nesne- Trop Kuramı'nı ortaya koymuşlardır.⁸ Trop ve temel nesne (*töz*, *substrata*) varlığın temel öğeleridir. Bu görüş tropları, tikel ve

3 Bkz. Armstrong, D. M., 1978 ve 1989.

4 Trop Kuramı bazı filozoflarca “İlimli Adcılık”, “Trop Adcılığı” olarak da adlandırılmaktadır.

5 Bkz. G. F. Stout (1921 ve 1923), D. C. Williams (1953 ve 1953) ve K. Campbell (1990).

6 Campbell, K., *Abstract Particulars*, Cambridge, Basil Blackwell, 1990, ss. 7- 12.

7 Daly, C., “Tropes”, *Properties*, edited by D. H. Mellor and Alex Oliver, Oxford and New York, Oxford University Press, 1997, s. 141.

8 Bkz. C. B. Martin (1980) ve M. LaBossiere (1994).

bireyselleştirilmiş özellikler olarak tanımlar ve tropoları taşıyan olma (*yüklenen olma*) işlevi olan bir temel nesnenin varlığının zorunlu olduğunu savunur. LaBossiere, kendilerini yüklenen (*taşıyan*) nesnelere olmaksızın tropoların var olamayacağını, bu nedenle tropoların varlığı zorunlu olarak nesnelere (*tözlerin*) varlığını gerektirdiğini/ işaret ettiğini savunur.⁹

C. B. Martin, *Klasik Trop Görüşü*'ne, bu görüşün nesnelere trop demetleri olarak kabul etmeleri nedeniyle karşı çıkmaktadır. Ona göre nesnelere özellik ve niteliklerin demeti olarak (koleksiyonu) kabul edilemezler.¹⁰ LaBossiere'e göre ise, tropoların tek başına var olabileceğinin kabul edilmesi, somut bir nesneyi oluşturabilmeleri için onları bir arada tutacak (bağ olan, tutkal olan) bir tropun varlığını kabul etmemizi gerektirir. Bu durumda bir tropun varlığı başka bir *bağ tropuna* bağlı olacaktır. Bağlayıcı tropoların da başka bağlayıcı tropolarla ihtiyacı olacaktır. Bu durum da bir kısır döngüye yol açar.¹¹

Klasik Trop Görüşü'nün tersine, Nesne-Trop Görüşü tropoları taşıması için nesne (töz) kategorisine ihtiyaç duyar. Nesne ve trop arasındaki taşıyıcılığı temel kabul ettiğinden, Klasik Trop Görüşü'nün karşılaştığı kısır döngü problemleri Nesne-Trop Görüşü'nde ortaya çıkmamaktadır.

Nesne-Trop Görüşü'ne göre, *a*- nesnesinin *F* özelliğini taşıması (*F*- özelliğine sahip olması), *a*- nesnesi, (doğal olarak) *çinde bulunma* (*inherence*) kavramı, *F*- tropu ve küme kavramları ile açıklanabilir. Diğer bir ifadeyle, Nesne-Trop Görüşü için "*a*, *F*"dir" ifadesi ancak ve ancak *a*- nesnesinin içinde bulunan ve *F*- tropu olan (veya *F*- tropoları kümesine ait olan) bir *X*- tropunun var olması durumunda doğrudur. Nesne-Trop Kuramı, bağıntısız (*non-relational*) bir görüş önermektedir. Nesne ve tropoların, somut nesne oluşturmaları için ek bir bağa (tutkala) ihtiyacı yoktur. Bu nedenle, bu görüş nesne kısır döngüsü içermemektedir.

9 LaBossiere, M. C., "Substance and Substrata", *Australasian Journal of Philosophy*, 72, 1994, s. 370.

10 Martin, C. B., "Substance Substantiated", *Australasian Journal of Philosophy*, 58, 1980, ss. 3- 10.

11 LaBossiere, M. C., "Substance and Substrata", *Australasian Journal of Philosophy*, 72, 1994, s. 364.

Tümeller problemini ele alan üçüncü görüş olarak Gerçekçilik, tikelleri ve tümelleri içeren iki kategorili bir ontoloji görüşü önermektedir. Gerçekçilik, tümellerin zihinden ve dilden bağımsız, çoklu-örneklenebilen şeyler olduğunu kabul eder. Özellikler ve bağıntılar birden fazla nesneye yüklenebildiklerinden tümel olarak kabul edilirler.

Gerçekçilik görüşü, tümelleri ele alışlarına göre üç temel kategoriye ayrılabilir: Plâtoncu Gerçekçilik (Aşkın Gerçekçilik), Aristotelesçi Gerçekçilik (İçkin Gerçekçilik) ve Armstrong'un Gerçekçilik Anlayışı. Bu ayırım a tikeli ile F - tümeli arasındaki ilişkinin yapısıyla ilgili görüş ayrılığından ortaya çıkmaktadır. Tümellerin yeri ve örneklenme biçimleri ile ilgili tartışmalar da Gerçekçilik görüşünde bu ayrışmaya neden olmuştur.

Gerçekçilere göre, bir nesne F - özelliğine ancak ve ancak F - tümelini örnekliyorsa sahip olabilir. Platoncu Gerçekçilik ve Aristotelesçi Gerçekçilik a - nesnesi ile F - tümeli arasındaki ilişkiyi sırasıyla a 'nın F - Formundan pay alması ve F - tümelinin a 'nın içinde olması biçiminde bağıntısal olarak açıklamaktadır. Kısacası Adcılık'ın çeşitli örneklerinde olduğu gibi, bağıntısal bir açıklama modeli sunan Platoncu Gerçekçilik ve Aristotelesçi Gerçekçilik de bir bağıntı kısır döngüsü içermekte ve bu nedenle ontolojik yüklem olgusunu açıklamakta yetersiz kalmaktadır.¹²

Temelinde Aristotelesçi bir görüş öneren Armstrong'un Gerçekçilik Görüşü, "bir tikelin belirli bir özelliğine sahip olmasını" yani, " a -nesnesinin F -tümeline sahip olmasını" olgu-durumu (*state of affairs*) olarak tanımlar. Bir olgu durumu, bileşenleri (tikeller ve tümeller) olmasına rağmen varlığın en küçük birimidir; dünyanın gerçek yapı taşıdır. Armstrong'a göre, "Tümeller tikeller olmadan hiçbir şeydir." ve "Tikeller tümeller olmadan hiçbir şeydir."¹³ Bu iki hipotezden hareketle Armstrong, *örnekleme ilkesi* ve çıplak tikellerin reddi ilkesini önermektedir. Bu iki ilkeyle Armstrong, tümel ve tikel kategorilerinin birbirine indirgenemeyeceğini çünkü özelliklerin her zaman bir tikelin özelliği olduğunu ve bir tikelin de belirli özelliklere sahip bir şey olduğunu iddia etmiştir. Yani, Armstrong için, çıplak

12 Armstrong, D. M., *Nominalism and Realism: Universals and Scientific Realism*, Vol. I, New York, Cambridge University Press, 1978, s. 70.

13 Armstrong, D. M., *Nominalism and Realism: Universals and Scientific Realism*, Vol. I, New York, Cambridge University Press, 1978, s. 113.

tikel yoktur çünkü her tikel en az bir özelliğe sahiptir ve örneklenmemiş bir tümel yoktur, çünkü her tümel en az bir kere ve en az bir tikel tarafından örneklenmelidir.

Armstrong'a göre, bir tümelin varlığı onun örneklenmesini gerektirir.¹⁴ Aristotelesçi Gerçekçilik gibi, Armstrong da bir tümelin örneklenmedikçe var olamayacağını kabul eder. Tümeller onları örnekleyen tikellerin içinde ve aynı anda birden çok yerde bulunabilirler. Armstrong'a göre tümeller ve tikeller ayrışan varlıklar değildir; ama onlar örnekleme bağıntısıyla bir araya gelirler. Örnekleme bağıntısal olmayan 'doğal bağ'dır. Örnekleme bir ana-bağ olarak kabul edildiğinde herhangi bir kısır döngüye neden olmaz. Armstrong, kendi görüşünün bağıntısal olmaması nedeniyle diğer görüşlerin içerdiği nesne ve bağıntı kısır döngülerinden kurtulduğunu savunmaktadır.¹⁵

Kısaca özetlemek gerekirse, tümeller problemini ele alan görüşlerden sadece Nesne- Trop ve Armstrong'un Gerçekçilik anlayışı ontolojik yükleme konusunda başarılı görünmektedir. Ancak bu iki görüşle sınırlama koymadan, soyut gönderme problemini yukarıda verilen görüşlerin (Adcılık, Trop Kuramı ve Gerçekçilik) nasıl ele aldıklarını tartışmaya başlamak yerinde olacaktır.

Soyut gönderme problemi 'soyut tekil terimler'in herhangi bir gönderiminin nasıl anlaşılacağı ile ilgilidir. Örneğin, (A) 'Kırmızı bir renktir' önermesi 'kırmızı' soyut tekil terimini içermektedir. Gerçekçiler, bu terimin tümele işaret ettiğini kabul ederken; Trop Kuramı için, bu terim trop kümesini ifade eder. Öte yandan, Adcılık bu terimin gönderimi konusunda tutarlı bir açıklama verememektedir. Bu nedenle, soyut gönderme problemine çözüm sağlamakta bir güçlük içindedir.

Armstrong, Gerçekçilik için soyut gönderme problemine dayalı bir argüman önermiştir.¹⁶ Frank Jackson'ın argümanını¹⁷ sadeleştirerek kulla-

14 Armstrong, D. M., *Nominalism and Realism: Universals and Scientific Realism*, Vol. I, New York, Cambridge University Press, 1978, s. 113.

15 Armstrong, D. M., *A World of States of Affairs*, New York, Cambridge University Press, 1997, ss. 119- 127.

16 Armstrong, D. M., *Nominalism and Realism: Universals and Scientific Realism*, Vol. I, New York, Cambridge University Press, 1978, ss. 58- 63.

17 Bkz. Frank Jackson, 1977.

nan Armstrong, Adcılığın bu problemi çözmekte başarısız olduğunu iddia etmektedir.

Aşağıda verilen şu örneği ele alalım:

(A) Kırmızı bir renktir.

Bu önerme yaygın olarak doğru kabul edilir ancak bu önermeyi doğru kılanın ne olduğunun açıklanması gerekir. Bu önerme açıkça tümellere gönderme yapmaktadır. Gerçekçiler, soyut tekil terim içeren bir önermenin doğruluğunu iddia edebilmek için tümellerin varlığını kabul etmemiz gerektiğini iddia etmektedir.

Gerçekçilere göre, içinde soyut tekil terimlerin bulunduğu önermelerin açıklamasını vermek isteyen (analizini yapmak isteyen) birinin tümelleri ontolojisine dâhil etmesi yeterlidir. Gerçekçilik için tümellere başvuru (tümellerin kullanımı) yükleme olgusu ve soyut gönderme problemini açıklamak isteyen görüşler için bir zorunluluktur.

Şu örnekleri ele alalım:

(1) *a*, kırmızıdır.

(2) *b*, kırmızıdır.

(1) ve (2) önermelerinin nasıl doğru olabildiklerini açıklayan yeterli bir görüş sağlamak için, “kırmızılık” tümelin var olması zorunludur. Gerçekçiler için (1) ve (2) önermelerinde geçen “kırmızı”nın farklı gönderimleri yoktur. Onlar için bu önermelerdeki kırmızının gönderimi tek bir varlıktır. Yükleme terimleri tümellere işaret eder, bu nedenle (1) ve (2) içindeki ‘kırmızı’ terimleri “kırmızılık” tümeline işaret eder.

Gerçekçilik ve Trop kuramı için soyut tekil terimler, gerçek tekil terimlerdir. Gerçek tekil terimler olduklarından nesne-belirticidirler. Soyut tekil terimler genellikle tümellere işaret etmek (gönderim yapmak) için bir araç olarak kabul edilir ve soyut tekil terim içeren önermelerin doğruluğu aslında bu tümellerin varlığını ön görür. Yani, içinde soyut tekil terim bulunan bir önerme ancak o soyut tekil terimin adlandırdığı tümel gerçekten varsa doğru olabilir. Diğer bir ifadeyle soyut tekil terimler içinde buldukları önermelerde adlandırdıkları nesnelere işaret ederler. (A) önermesi sadece “kırmızı” soyut tekil terimi ile adlandırılan yani “kırmızılık” tüme-

li gerçekten var olduğunda doğru olabilir. Kısacası, doğru bir önermede herhangi bir tekil terimin bulunması o nesnenin varlığına bir kanıt olarak kabul edilebilir.

Gerçekçilik soyut gönderme problemini, soyut tekil terimlerin tümellere işaret etmek için bir araç olarak kabul ederek çözmeye çalışmaktadır. Gerçekçilik'e göre, (A) önermesinde bütün kırmızı nesnelere örneklenen bir özellikten bahsedilmekte ve onun ne türden bir şey olduğu; yani, bir renk olduğu ifade edilmektedir. (A) önermesi "kırmızı" soyut tekil terimi ile adlandırılan belirli bir özellik hakkında bir iddiadır ve (A) önermesinin doğruluğu bileşeni olan soyut tekil terimin adlandırdığı tümelin varlığına bağlıdır. Yani, (A) ancak o özellik varsa doğru olabilir.

Adcılık, Gerçekçilik'i çoklu-örneklenebilen varlıkları kabul etmesi nedeniyle eleştirir ve "sayıca farklı nesnelere bir ve aynı tümeli örneklenebileceği" iddiasının tutarsızlığa yol açtığını öne sürer. Bu nedenle, Adcılık var olan şeylerin sadece somut tikeller olduğunu kabul eden bir-kategorili ontoloji önermektedir.

Adcılık için yüklem tümellere işaret etmemektedir. Adcılar, "x kırmızıdır" derken "kırmızılık" gibi bir şeyin varlığını kabul etmezler. Ayrıca Gerçekçilerin aksine, Adcılar tümellerin varlığı kabul etmeksizin, soyut tekil terim içeren bir önermenin doğruluğunun açıklanabileceğini iddia ederler. Fakat Adcılar bir tümelin herhangi belirgin adının bağlamdan nasıl kaldırılabilirliğini göstererek tümellerden uzak durmalarını gerektirmek zorundadırlar.¹⁸

Adcılar "x, kırmızıdır" önermesinden "x- nesnesinin örneklediği 'kırmızılık' özelliği vardır" sonucunun kurallarına uygun bir şekilde türetilemeyeceğini kabul ederler.¹⁹ "x, kırmızıdır" önermesinden kurallarına uygun bir biçimde türetilebilecek tek sonuç "öyle bir x- tikeli vardır ki x kırmızıdır" veya "x bir tikeldir ve kırmızıdır" sonucudur. Diğer bir ifadeyle Adcılık için, özne-yüklem önermelerini doğru yapan (kılan) tikel nesnelere. Daha açık bir ifadeyle, "a, F"dir" önermesi a, F olduğunda doğrudur

18 Pap, A., "Nominalism, Empiricism and Universal I", *The Philosophical Quarterly*, 37, 1959, s. 333.

19 Pap, A., "Nominalism, Empiricism and Universal I", *The Philosophical Quarterly*, 37, 1959, s. 332.

ve onu doğru yapan şeyi açıklamak için *F*-lik gibi herhangi bir tümeli postüle etmeye (var saymaya) gerek yoktur.

Adcılık soyut tekil terimlerin gerçek tekil terimler olmadığını ve sadece tikellerin varlığını öne sürmenin soyut gönderme (problemi) olgusunu açıklamakta (veya çözmekte) herhangi bir yetersizliğe sebep olmadığını ispat etmek zorundadır. Çünkü eğer soyut tekil terimler gerçek tekil terimlerse, onlar özelliklerin veya tümellerin isimlerini gösterebilir (nesnelere işaret edebilir, gösterimde bulunabilir) ve soyut tekil terimlerin gösterimleri rolünü oynayabilirler.

Eğer “kırmızı” ve “üçgen” gibi soyut tekil terimler gerçek tekil terimler olarak kabul edilirse, bu terimlerin her biri sadece bir nesneye gönderim yapmak zorundadır. Yani, soyut tekil terimlerin gönderimleri sabitlenmek zorundadır. Soyut tekil terimlerin gönderimini sabitlemek, Adcılık için önemli (büyük) bir problemdir. Sonuç olarak Adcılık, soyut gönderme problemine cevap vermek için soyut tekil terimleri elemek zorundadır.²⁰

Adcılık'ın tümelleri varsaymadan soyut tekil terimleri kabul etmeleri mümkündür. Somut nesnelere gösterimlerinin analizine dayanarak soyut gönderme problemine bir çözüm önermektedir. Soyut gönderme problemi ile baş etmek için genel bir strateji olarak Quine, soyut tekil terimlerin gönderimlerinin uzay-zamanda yer alan bireylerin bağımsız toplamları olarak (*mereological sums*) sabitlenmesini önermektedir.²¹ Şöyle ki, ‘Kırmızı’ teriminin (‘Kırmızı bir renktir’ önermesinde söylenen) evrendeki en büyük kırmızı nesneye, “parçalarının hepsi kırmızı nesnelere olan toplam nesneye” işaret ettiği kabul edilebilir. Yani, ‘kırmızı’ soyut tekil terimi evrendeki (parçaları kırmızı nesnelere oluşan bütün bir nesne) en büyük (toplam) kırmızı nesne olarak kabul edilebilir. Diğer bir ifadeyle Quine’a göre ‘kırmızı’ rengi bütün kırmızı nesnelere oluşan somut bir nesnedir. Adcılık ‘kırmızı’ gibi soyut tekil terimleri, kırmızının tikellere gönderme

20 Loux, M. J., *Substance and Attribute: A Study in Ontology*, Dordrecht, Holland, D. Reidel Publishing Company, 1978, s. 63.

21 Quine, W. N. O., *From a Logical Point of View: Logico-Philosophical Essays*, New York, London: Harper & Row Publishers, 1963, s. 74.

yaptığını söyleyerek kabul edebilir ve bu yolla tümellerin kabulünden uzak durabilir.²²

Öte yandan Quine'ın soyut tekil terimler üzerine görüşü, 'kare' veya 'üçgen' gibi şekil terimlerini ele alırken bazı güçlüklerle karşı karşıya kalmaktadır ve Quine bu güçlüklerinin farkındadır. Kare olan bir toplam bölgemiz olduğunu kabul edelim. Quine için bu toplam kare bölgesi 5 kareye veya 2 eşkenar üçgene indirgenebilir. 'Kare', 5 karenin tamamının birleşiminden oluşan toplam bölge olarak veya 2 eşkenar üçgenin birleşiminden oluşan toplam bölge olarak ele alınabilir. Yani, bir ve aynı olan toplam bölge bütün kare bölgelerin veya 2 eşkenar üçgenin (parça-bütünsel) toplamı olarak da düşünülebilmektedir. Bütün üçgenlerin toplamı veya bütün karelerin toplamı aynı toplam kare bölgesini vermektedir. O halde, Quine'a göre bu yöntem "kare, üçgenle özdeşdir" gibi kabul edilemez bazı sonuçlara yol açmaktadır. Bu nedenle, soyut tekil terimlerin uzay-zamandaki nesnelere toplamı olarak kabul edilebileceğini öneren görüş çökmektedir.²³

Soyut gönderme problemiyle baş edebilmek için Adcılık, eleyici bir görüş önermektedir. Adcılık için, soyut tekil terimler tümellerin uygun (gerçek) adları değildir ve söylemden çıkartılmaları mümkündür. Bu görüşe göre, soyut tekil terimlerin yer aldığı bütün önermeler, içinde tümelleri varsaymayan terimlerin bulunduğu önermelere dönüştürülüp soyut tekil terimler elenebilir.

Adcılık'a göre, soyut tekil terimler içeren cümleler gerçekte somut nesnelere bahsetmenin gizli (kapalı) bir yoludur. 'F' gibi bir soyut tekil terim, F teriminin uygulanabildiği tikel nesnelere ilgili genel yargılarda bulunmak için bir araçtır. Örneğin (A) "Kırmızı bir renktir" önermesi bir tümel hakkında bir iddiayı dile getiriyor gibi görünmesine rağmen, gerçekte somut kırmızı nesnelere hakkındaki iddiayı dile getirir. Diğer bir deyişle, Adcılık için (A) önermesinde kullanılan 'kırmızı' terimi kırmızı-tikellere

22 Quine, W. N. O., *From a Logical Point of View: Logico-Philosophical Essays*, New York, London: Harper & Row Publishers, 1963, ss. 72-73.

23 Quine, W. N. O., *From a Logical Point of View: Logico-Philosophical Essays*, New York, London: Harper & Row Publishers, 1963, s. 73

işaret eder. ‘Kırmızı’ gibi soyut tekil terimlerin kullanımı bize kırmızı tikel nesnelere hakkında genel yargıda bulunma imkânı sağlar.²⁴

Adcılık’a göre, soyut tekil terimleri içeren önermeler onların somut karşılıklarını içeren önermelere dönüştürülebilirler.²⁵ Yani, ‘*F*’ veya ‘*F*-lik’ gibi soyut tekil terim ‘her *F*- nesnesi’ biçiminde onun somut karşılığına çevrilebilir. Örneğin, (A) “Kırmızı bir renktir” önermesi soyut gönderme veya soyut tekil terim içeren bir önermedir. (A) önermesindeki ‘kırmızı’ terimi gerçek bir tekil terim değildir; çünkü nesnelere belirtmezler. Gerçek tekil terim olmaları için bir soyut tekil terimin nesne-belirtici (*object-denoting*) olması gerekir. Ancak, onun doğru bir cümlede yer almasının açıklamasının verilmesi gerekir. Diğer bir ifadeyle, ‘kırmızı’ terimi nesne-belirtici olmayan olarak kabul edilirse, o belirli özelliklere sahip olan nesnelere bahseden cümlelerin kısaltması olarak kabul edilebilir. Adcılık’a göre, (A) önermesinde bu terimin bulunuşu kırmızı nesnelere kısa yoldan bahsetme biçimidir. Bu nedenle, (A) önermesi Adcı dilde şöyle ifade edilir:

(A.1) Bütün tikel *x*’ler için, eğer *x* kırmızı ise, *x* renklidir. (Bütün kırmızı nesnelere renkli nesnelere dir.)

(A.1) önermesi de (A) önermesinden türetildiği için doğru bir önermedir. Başka bir ifadeyle, “Kırmızı bir renktir” önermesinin doğruluğu “Bütün tikel *x*’ler için, eğer *x* kırmızı ise, *x* renklidir” önermesinin doğruluğunu gerektirir. Fakat tersi, yani (A.1) önermesinden (A) önermesinin türetilmesi, geçerli değildir. Bu durumu göstermek amacıyla Armstrong, Jackson’ın aşağıdaki argümanını kullanmaktadır:²⁶

(B.1) Bütün tikel *x*’ler için, eğer *x* kırmızı ise, *x* uzamlıdır.

(B.1) önermesi doğru bir önermedir. O halde, eğer (A) önermesinden (A.1) önermesi türetilabiliyorsa, (B.1) önermesi (B) “Kırmızı bir uzamdır” önermesini gerektirmelidir. Ancak, (B) önermesi açıkça yanlış bir önermedir.

24 Loux, M. J., *Metaphysics: A Contemporary Introduction*, 3rd ed., London, Routledge, 2006, s. 57.

25 Soyut tekil terimlerin söylemden atılabileceğinin ve herhangi bir soyut terimin onun somut karşılığı aracılığıyla incelenebileceğini öneren bu görüş Ockhamlı William’ın çalışmalarına dayandırılabilir.

26 Jackson, F., “Statements about Universals”, *Mind, New Series*, 343, 1977, s. 427.

Başka bir deyişle, Jackson (A) önermesinin Adcı çevirisinin sorunlu olduğunu iddia etmektedir, çünkü (A) önermesinin (A.1) önermesinden fazla bir şey söylediği ortadadır. “Eğer kırmızının bir renk olması, kırmızı nesnelere zorunlu olarak renkli olmasından daha fazla bir şey değilse, kırmızının bir şekil ve uzam olması da her kırmızı nesnenin zorunlu olarak şekilli ve uzamlı olduğu gerçeğinden fazla bir şey değildir.”²⁷ Yani, Jackson’a göre (A) önermesi (A.1) önermesinden fazla bir şey söylemiyorsa (B.1) önermesini (doğru olarak) kabul etmek zorunda oluruz. ‘Bütün kırmızı nesnelere şekilli ve uzamlıdır’ önermesi (B₀) ‘Kırmızı bir şekil ve uzamdır’ önermesinin uygun (*proper*) bir çevirisi olmak zorundadır. Fakat ‘kırmızı’ ne bir şekil ne de bir uzamdır. Bu nedenle Adcılık, (A) önermesinin kırmızı hakkında kırmızı nesnelere ilişkin bir şeye indirgenemeyecek bir şeyler söylediğini kabul etmek zorundadır. O halde, Adcılık soyut gönderme problemi için geçerli bir çözüm önerisi getirememektedir. Aslında yukarıdaki argümanı kullanmayan daha fazla benzer örnek verebiliriz. Genel olarak doğru kabul edilen (C) ‘Cömertlik bir erdemdir’ önermesini ele alalım. Adcılar (C) önermesini

(C.1) Bütün cömert insanlar erdemli insanlardır

Önermesine çeviremezler çünkü cömertlik dışında bütün erdemlerden yoksun cömert insanların olabileceği açıktır. O halde, (C) önermesi zorunlu olarak doğruyken (C.1) önermesi yanlış olabilir.²⁸

Adcılık gibi Trop Adcılığı da soyut gönderme problemine eleyici bir görüş önermektedir. Trop kuramcıları soyut tekil terimlerin tümellerin adları olduğunu reddeder. Onlara göre, soyut tekil terimler, tikel nitelikler konuşmak için bir araçtır. Bu görüşe göre, soyut tekil terimleri içeren cümleler, troplar hakkında genel yargıda bulunmanın gizlenmiş bir yoludur. Bir soyut tekil terim birbirine benzeyen troplar kümesinin adıdır. ‘Kırmızı’ gibi soyut tekil terimlerin kullanımı bize kırmızı troplarla ilgili genel yargıda bulunmamızı sağlar. Trop Kuramı ‘kırmızı’ teriminin sadece ve sadece kırmızı troplar kümesinin adı olduğunu kabul eder. ‘Kırmızı’ terimi tikel kırmızılar (veya kırmızı troplar) hakkında genel yargıda bulunabilme

27 Jackson, F., “Statements about Universals”, *Mind, New Series*, 343, 1977, s. 427.

28 Loux, M. J., *Substance and Attribute: A Study in Ontology*, Dordrecht, Holland, D. Reidel Publishing Company, 1978, ss. 61- 65.

aracıdır. (A) önermesi sadece belirli kırmızı tropolarla ilgili iddiaları içerir. Sonuç olarak, 'kırmızı' semantik olarak 'kırmızılık' terimin gösterimi olan trop kümesi ile ilişkilidir.²⁹

Adcılığın aksine Trop Kuramı soyut gönderme problemini açıklamakta başarılıdır.³⁰ Trop Kuramı (A) önermesini

(A.2) Bütün tikel x 'ler için, eğer x bir kırmızı tropa sahip ise, x bir renk tropuna sahiptir

biçiminde ele alır. Ancak Trop Kuramı (A) önermesinin analizini tamamlayabilmek için bir yardımcı öncüle (YÖ) ihtiyaç duyar. Bu öncül şu şekilde ifade edilebilir:

(YÖ₁) Kırmızı tropolar kümesi renk tropoları kümesinin bir alt kümesidir.

(YÖ₁) önermesi doğrudur. Kırmızı tropoların aynı zamanda bir renk tropu olduğu açıktır, çünkü bir renk tropu olmak bir kırmızı trop veya bir sarı trop veya bir yeşil trop vb. olmayı ifade eder. Böylece, (YÖ₁) önermesinin doğruluğu kanıtlanmış olur ve (A) önermesi (A.2) önermesini gerektirir. Aynı zamanda (A.2) önermesi (YÖ₁) eklenerek (A) önermesini gerektirir. O halde, Trop Kuramı açısından (A) önermesinin doğru analizi aşağıdaki gibi olur:

[(A.2) + (YÖ₁)] Bütün tikel x 'ler için, eğer x bir kırmızı tropa sahipse, x bir renk tropuna sahiptir ve Kırmızı tropolar kümesi renk tropoları kümesinin bir alt kümesidir.

O halde, (A.2) + (YÖ₁) önermesi (A) önermesinin doğru bir analizidir.

Bunlara ek olarak, Trop Kuramı (B.1) önermesini,

(B.2) Bütün tikel x 'ler için eğer x bir kırmızı tropuna sahipse, x bir uzam tropuna sahiptir

biçiminde ele alır. Gene analiz kırmızı tropolar kümesi ile uzam tropoları

29 Loux, M. J., *Metaphysics: A Contemporary Introduction*, 3rd ed., London, Routledge, 2006, s. 77.

30 Armstrong, D. M., *Nominalism and Realism: Universals and Scientific Realism*, Vol. I, New York, Cambridge University Press, 1978, s. 61.

kümesi arasındaki ilişkiyi açıklayan yardımcı öncüle ihtiyaç duyar. O halde, bu yardımcı öncül şu şekilde ifade edilebilir:

(YÖ₂) Kırmızı troplar kümesi uzam tropları kümesinin bir alt kümesi değildir.

(YÖ₂) önermesi açıkça doğrudur. Aslında (YÖ₂) önermesinin doğruluğu, “Kırmızı troplar kümesi ile uzam tropları kümesinin kesişimi boştur” önermesinin bir sonucudur. (B.2) önermesine (YÖ₂) eklendiğinde, (B.1) önermesinin analizi tamamlanmış olur ve (B.1) önermesinin yeni analizi aşağıdaki gibidir:

[(B.2) + (YÖ₂)] Bütün tikel x 'ler için eğer x bir kırmızı tropuna sahipse, x bir uzam tropuna sahiptir *ancak* Kırmızı troplar kümesi uzam tropları kümesinin bir alt kümesi *değildir*.

O halde, Trop Kuramı, (B) önermesi yanlışken (B.1) önermesi ve onun Tropçu yorumu olan [(B.2) + (YÖ₂)] önermesinin nasıl doğru olduğunu açıklayabilmektedir. Bu analize göre, [(B.2) + (YÖ₂)] önermesi (B) önermesini gerektirmez.

Armstrong'un işaret ettiği gibi, Küme Trop Kuramının aksine Küme Adcılığı “Kırmızı bir renktir” ve benzeri durumları açıklayamaz. Küme Adcılığı (A) önermesini

(A.3) Bütün tikel x 'ler için, eğer x kırmızı nesnelere kümesinin bir elemanı ise, x renkli nesnelere kümesinin bir elemanıdır

biçiminde analiz edecektir. Yine (A) önermesi (A.3) önermesinden fazla bir şey söylemektedir. Fakat

(YÖ₃) Kırmızı nesnelere kümesi renkli nesnelere kümesinin bir alt kümesidir

yardımcı öncülü analize ilave etmek bir fayda sağlamayacaktır. Çünkü (A.3) önermesi ile (YÖ₃) önermesi denktir. Denklikleri de alt küme tanımının, yani “A ve B iki küme olmak üzere A'nın her elemanı B'nin de elemanı oluyorsa, A'ya B'nin alt kümesi denir” basit bir sonucudur.

Benzer şekilde Küme Adcılığı (B.1) önermesini şu şekilde analiz edeceklardır:

(B. 3) Bütün tikel x 'ler için eğer x kırmızı nesnel kümesinin bir elemanı ise x uzamlı nesnel kümesinin bir elemanıdır.

Bu defa

(YÖ₄) Kırmızı nesnel kümesi uzamlı nesnel kümesinin bir alt kümesi değildir

yardımcı öncülünün eklenmesi fayda sağlamaz, çünkü (YÖ₄) yanlışır. Gerçekten kırmızı nesnel kümesi uzamlı nesnel kümesinin bir alt kümesidir. O halde, Küme Adcılığı istenmeyen sonuç olan (B) önermesinden, yani “Kırmızı bir uzamdır” önermesinden kaçınamayacaktır.

Armstrong, (A) “Kırmızılık bir renktir” önermesinin

(A.4) Kırmızılık renklidir

biçiminde analiz edilemeyeceğini iddia eder. (A.4) önermesinin yanlışlığına dikkat etmek gerekir, çünkü kırmızı-olma özelliğinin yani kırmızılığın renkli olduğu söylenemez. Sadece ‘bu sandalye’, ‘bu çiçek’ vb. (tikel) nesnel renklidir; özellikler değil. O’na göre (A) önermesinin ima edeceği tek şey, kırmızılığın renk kümesinin bir elemanı olduğudur.³¹

Armstrong, (A) önermesindeki ‘kırmızılık’ ve ‘renk’ kelimelerini açıklarken tikellere başvurmak zorundadır, çünkü tümellerin tikeller olmadan hiçbir şey olduklarını defalarca söylemektedir. Dahası Armstrong, yukarıda da ifade edildiği gibi, renkli olan şeylerin tikeller olduğunu söyler. Yani, eğer a tikeli kırmızı ise, a renklidir (Eğer a tikeli kırmızılık özelliğine sahip ise, a bir renge sahiptir.). Kırmızı özelliği a tikeline bir nedensel güç verir. Bu nedensel güç sayesinde o nesneyi kırmızı olarak algılarız.

Ayrıca, Armstrong’a göre gerçek tümeller, belirlenmişlerdir (*determinates*). *Kırmızılık* diye bir özellik yoktur. *Kırmızılık*, belirlenmişlerinin üzerine yayılmış olan bir *belirlenebilir*dir (*determinable*). Armstrong’a göre, a -tikeli ancak ve ancak kırmızının tamamıyla belirlenmiş tonları kümesinin elemanı olan bir özelliğe sahipse kırmızıdır. Diğer bir ifadeyle, Armstrong, ‘kırmızı’ yüklem terimin kırmızının belirlenmiş bütün tonlarının kümesine işaret ettiğini kabul eder.³²

31 Armstrong, D. M., *A Theory of Universals: Universals and Scientific Realism*, Vol. II. New York: Cambridge University Press, 1978, s. 106.

32 Armstrong, D. M., *A Theory of Universals: Universals and Scientific Realism*, Vol. II.

Armstrong kırmızının farklı tonlarının farklı özellikler olduğunu kabul eder. Bu nedenle, *kırmızılık* kırmızının belirlenmiş bütün tonlarının kümesine işaret eder. Armstrong kırmızının farklı tonları arasında “kısmi özdeşlik” olduğunu ve bu özdeşlik nedeniyle küme oluşturabildiklerini söyler.³³

(A) önermesi çoğu kez ikinci derece tümelerin var olması gerektiğini göstermek için kullanılsa da, Armstrong kırmızılığın bir renk olmasının ne demek olduğunu [(A) önermesinin iddiasının ne olduğu] ikinci derece tümelere başvurmaksızın açıklayabileceğini iddia eder. Diğer bir ifadeyle, Armstrong defalarca “bir renk olma”nın kırmızılığın bir özelliği olmadığını söylemektedir (yani, ikinci derece bir tümel değildir).³⁴ Renk sadece birinci derece terimlerle analiz edilebilir; o halde Armstrong’a göre “bir renk olma”nın bir tümelin ikinci dereceli gerçek bir özelliği olarak kabul edilmesine gerek yoktur. Renk yüklemi belirlenmiş renk tonları kümesine işaret etmektedir.

Armstrong ayrıca kırmızının bütün belirlenmiş tonları kümesinin rengin belirlenmiş bütün tonları kümesinin bir alt kümesi olduğunu kabul eder. Bu, bana göre, Armstrong’un (A) önermesinin, yani ‘Kırmızı bir renktir’ önermesinin analizi için önerdiğiidir. O halde, Armstrong’a göre ‘Kırmızı bir renktir’ ancak ve ancak

(YÖ₃) Kırmızının belirlenmiş bütün tonları kümesi, rengin belirlenmiş bütün tonları kümesinin bir alt kümesidir.

(YÖ₂) önermesi,

(A.6) Bütün tikel x ’ler için, eğer x belirlenmiş bir kırmızı tonuna sahip ise, x belirlenmiş bir renk tonuna sahiptir

önermesini gerektirir. Fakat dikkat etmek gerekir ki,

(B.4) Bütün tikel x ’ler için, eğer x belirlenmiş bir kırmızı tonuna sahip ise, x belirlenmiş bir uzam tonuna sahiptir

önermesi Armstrong’un anlayışına göre doğru iken,

New York: Cambridge University Press, 1978, ss. 117-120

33 Armstrong, D. M., *A Theory of Universals: Universals and Scientific Realism*, Vol. II. New York: Cambridge University Press, 1978, s. 128.

34 Armstrong, D. M., *A Theory of Universals: Universals and Scientific Realism.*, s. 128.

(YÖ₆) Kırmızının belirlenmiş bütün tonları kümesi, uzamın belirlenmiş bütün tonları kümesinin bir alt kümesidir

önermesi yanlış olduğundan, Armstrong'un anlayışı istenmeyen (B) sonucundan, yani "Kırmızı bir uzamdır" önermesinden kaçınılabilmektedir. (YÖ₆) önermesinin, Trop kuramının (A) önermesinin analizinde kullandığı (YÖ₁) önermesine, yani "Kırmızı troplar kümesi renk tropları kümesinin bir alt kümesidir" önermesine benzerliğine dikkat edilmelidir. O halde, "Kırmızı bir renktir" gibi önermelerin analizi ile uğraşan, yani soyut gönderme problemini ele alan görüşlerden, sadece Nesne-Trop Kuramı ve Armstrong'un Gerçekçilik anlayışı başarılıdır.

Bu noktada Klasik Trop Kuramı ve Nesne-Trope Kuramı arasındaki farklı hatırlatmak yerinde olacaktır. Klasik Trop Kuramı, tropları tek ontolojik kategori olarak kabul eder. Ayrıca bu görüş, nesnelere trop demetlerinden ibaret olduğunu savunmaktadır. Nesnelere troplardan nasıl oluştuklarını açıklamak için, Klasik Trop Kuramı 'birliktelik' (*compresence*) kavramını ortaya atmıştır. Ve daha önce de belirtildiği gibi Klasik Trop Kuramı 'birliktelik' kavramı ile ilgili kısır döngü problemi içermektedir. Öte yandan, C.B. Martin ve Michael C. LaBossiere'nin ortaya koydukları Nesne- Trop Kuramı iki kategorili (nesne ve trop) bir ontoloji önermektedir. Klasik Trop Kuramı gibi, Nesne- Trop Kuramı da tropları tikelleştirilmiş ve bireyleştirilmiş özellikler olarak kabul eder; fakat farklı olarak tropların taşıyıcı olarak işlevi olan bir nesnenin (madde) varlığını kabul ederler. Yani, bu görüş trop ve nesneyi (*substrata*) varlığın ana öğeleri olarak kabul eder. LaBossiere'ye göre somut bir nesneyi oluşturmak için nesne ve trop arasında ilave bir bağa (taşıyıcı olma durumuna) ihtiyaç yoktur. (Yani bu görüş bağımsız bir görüştür.) Klasik Trop Kuramı'ndan farklı olarak, Nesne- Trop Kuramı 'birliktelik' kavramından ortaya çıkan belirli bir kısır döngüye düşmemektedir. Yanı sıra Nesne-Trop Görüşü ontolojik yükleme problemini çözebilmektedir. Bu görüşe göre 'a, F' dir' ancak ve ancak a'nın özünde yer alan ve F- tropu olan bir X vardır (ya da X bütün F- tropları kümesinin bir elemanıdır). Bu nedenle, sadece Nesne-Trop Kuramı Armstrong'un Gerçekçilik Görüşü'ne meydan okuyabilmektedir.

Sonuç olarak, Adcılık'ın çeşitli türleri, Trop Kuramı ve Gerçekçilik'in bağıntısal biçimlerinin ontolojik yükleme problemi ile ilgili olarak; Adcılık'ın ve Küme Adcılığı'nın da soyut gönderme probleminin çözümü konusunda başarısız oldukları görülmektedir. Nesne-Trop Kuramı ve Armstrong'un Gerçekçilik Görüşü'nün ontolojik yükleme problemi ve soyut gönderme problemini başarı ile açıklayan iki rakip kuram olduğu sonucuna varabiliriz. Ancak, ontolojik yükleme problemini ele alış ve başarılı analiz etme açısından Nesne-Trop Görüşü 1 kategori; Armstrong'un Gerçekçilik Görüşü ise 2 kategori (nesne- tümel; tikel-tümel) kabul etmektedir. Ockham'ın usturasına başvurulduğunda Nesne- Trop Kuramı Armstrong'un Gerçekçilik Görüşü'ne az da olsa üstün olacaktır.

Öz

Soyut Gönderme Problemi

Soyut gönderme problemi tümeler probleminin içerdiği problemlerden biri ve soyut tekil terimlerin gönderimini nasıl anladığımızla ilgilidir. “Kırmızı” ve “üçgen” gibi soyut tekil terimler doğru önermelerde yer aldıklarında nesnelere işaret ediyor gibi görünürler. Soyut tekil terimlerin gönderimi neydir? Soyut gönderme problemine ilişkin yeterli görüş, soyut tekil terimlerin gönderimlerinin ne olduğunu açıklamak zorundadır. Adcılar, Metafiziksel Gerçekçiler ve Trop Adcıları arasında bu konuda bir uzlaşım yoktur. Gerçekçilik soyut tekil terimlerin tümelere işaret ettiğini iddia ederken, Trop Kuramı onların trop kümelerine işaret ettiğini kabul eder. Diğer taraftan, Adcılık soyut gönderme problemine çözüm sunmakta bazı güçlükler içindedir.

Bu çalışmada soyut gönderme problemi Adcılık, Trop Kuramı ve Gerçekçilik açısından incelenecek ve kendi konumları açısından geçerli argümanlar sunan bu yaklaşımlar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Soyut tekil terim, Adcılık, Trop Kuramı, Gerçekçilik, Tümeler problemi.

Abstract

The Problem Of Abstract Reference

The problem of abstract reference is one of the problems which the problem of universals involve and is related to how we understand the reference of ‘abstract singular terms’. Abstract singular terms like ‘red’ and ‘triangularity’ appear within true sentences and they seem to denote objects. What abstract singular terms will denote? Any adequate theory of abstract reference must explicate what abstract singular terms will denote. There is no consensus on this question between Nominalist, Metaphysical Realist and Trope Nominalist. Realists claim that abstract singular terms stand for universals, and for Trope theory, they designate class of tropes. On the other hand, Nominalism will be in a difficulty to provide an answer to the problem of abstract reference.

In this study, it is examined the problem of abstract reference from perspectives of Nominalism, Trope theory and Realism and also is discussed these accounts which all have valid arguments for their own position.

Keywords: Abstract Singular Term, Nominalism, Trope Theory, Realism and Problem of Universals.

Kaynakça

- Armstrong, David Malet, *Nominalism and Realism: Universals and Scientific Realism*, Vol. I., New York, Cambridge University Press, 1978.
- Armstrong, David Malet, *A Theory of Universals: Universals and Scientific Realism*, Vol. II., New York, Cambridge University Press, 1978.
- Armstrong, David Malet, *Universals: An Opinionated Introduction*, London, Westview Press, 1989.
- Armstrong, David Malet, *A World of States of Affairs*, New York, Cambridge University Press, 1997.
- Campbell, Keith, “The Metaphysic of Abstract Particulars”, (Midwest Studies in Philosophy, 6 (1), 1981, ss. 477- 488.) reprinted in *The Nature of Properties: Nominalism, Realism and Trope Theory*, Edited by Michael Tooley, Garland Pub., 1999.
- Campbell, Keith, *Abstract Particulars*, Cambridge, Basil Blackwell, 1990.

- Daly, Chris, “Tropes”, *Properties*, Edited by D. H. Mellor and Alex Oliver, Oxford and New York, Oxford University Press, 1997, ss. 140-159.
- Jackson, Frank, “Statements about Universals”, *Mind*, New Series, 343, 1977, ss. 427- 429.
- LaBossiere, Michael C., “Substance and Substrata”, *Australasian Journal of Philosophy*, 72, 1994, ss. 360- 370.
- Loux, Michael J., *Substance and Attribute: A Study in Ontology*, Dordrecht, Holland, D. Reidel Publishing Company, 1978.
- Loux, Michael J., *Metaphysics: A Contemporary Introduction*, 3rd ed. London, Routledge, 2006.
- Martin, C. B., (1980). “Substance Substantiated”, *Australasian Journal of Philosophy*, 58, 1980, ss. 3- 10.
- Oliver, Alex, “The Metaphysics of Properties”, *Mind*, 105, 1996, ss. 1- 80.
- Pap, Arthur, “Nominalism, Empiricism and Universals I”, *The Philosophical Quarterly*, 37, 1959, ss. 330- 340.
- Pap, Arthur, “Nominalism, Empiricism and Universals II”, *The Philosophical Quarterly*, 38, 1960, ss. 44- 60.
- Quine, W. N. O., *From a Logical Point of View: Logico- Philosophical Essays*, New York, London, Harper & Row Publishers, 1963.
- Stout, G. F., “The Nature of Universals and Propositions,” (*Proceedings of the British Academy* Vol. X, 1921, ss. 157- 172.) reprinted in *The Nature of Properties: Nominalism, Realism and Trope Theory*, Edited by Michael Tooley, Garland Pub., 1999.
- Stout, G. F., “Are the Characteristics of Particular Things Universals or Particular?”, (*Proceedings of the Aristotelian Society* Vol. III, 1923, ss. 114- 122.) reprinted in *The Nature of Properties: Nominalism, Realism and Trope Theory*, Edited by Michael Tooley, Garland Pub., 1999.
- Summerford, James D., *Reconfiguring the Problem of Universals*, Phd. Dissertation in The Ohio State University, 1997.
- Williams, Donald C., “On the Elements of Being: I”, (*The Review of Metaphysics*, 7, 1953, ss. 3- 18) reprinted in *The Nature of Properties: Nominalism, Realism and Trope Theory*, Edited by Michael Tooley, Garland Pub., 1999.
- Williams, Donald C. (1953b). “On the Elements of Being: II”, (*The Review of Metaphysics*, 7, 1953, ss. 171- 192) reprinted in *The Nature of Properties: Nominalism, Realism and Trope Theory*, Edited by Michael Tooley, Garland Pub., 1999.